

Prof. Dr. Tankut Centel
İstanbul Hukuk Fakültesi Dekanı

BOŞTA KALINAN SÜRENİN ÜCRETİ (Karar İncelemesi)

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi

Esas No.: 2003/12444

Karar No.: 2003/13125

Tarih: 8.7.2003

Karar Özeti:

Feshin geçerli nedene dayanmadığı iddiasıyla dava açmış işçi, dava sırasında işveren tarafından işe başlatıldığı takdirde, boşta kaldığı süreye ilişkin ücreti isteyemez.

İlgili Mevzuat:

1475 sayılı İş K. 13/A, 13/C, 13/D; 4857 sayılı İş K. 18, 20, 21

Karar Metni:

Dava: Davacı, iş sözleşmesinin davalı işverence haksız ve geçerli bir neden olmadan feshedildiğini belirterek feshin geçersizliğine, işe iadesine, iş güvencesi tazminatı ve boşta geçen süre için ücret alacağına karar verilmesini talep etmiştir.

Yerel mahkeme, işe iade ve iş güvencesi tazminatı istekleri konusunda dava konusuz kaldığından karar verilmesine yer olmadığına ancak çalıştırılmadığı süre için ücret alacağına karar vermiştir.

Hüküm süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Yargıtay Kararı

Davacı işçi, iş sözleşmesinin 25.03.2003 tarihinde davalı işverence sendikal nedenle feshedildiğini belirterek fesih tarihinde yürürlükte olan 4773 sayılı Kanunla 1475 sayılı İş Kanununa eklenen 13/A, B, C, D maddeleri uyarın-

ca feshin geçerli bir nedene dayanmadığının tespiti ile işe iadesine, işe iadeye karar verildiği takdirde işverence süresi içinde işe başlatılmaması halinde bir yıllık ücreti tutarında tazminat ile boşta geçen süre için dört aya kadar ücret alacağının faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Yargılama sırasında 08.05.2003 tarihinde davacı işçi işverence eski işine iade edilmiştir. Davacı vekili 04.06.2003 tarihli dilekçesi ile davacı işçinin işe iade edilmiş olması sebebiyle davanın konusuz kaldığından söz ederek vekalet ücretine karar verilmesini istemiş, 06.06.2003 tarihli oturumda da davanın konusuz kaldığını, ancak daha sonra çalışılmayan süreler için ücrete karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece konusuz kalan davanın reddine karar verilmekle birlikte, fesih tarihi ile yeniden işe alındığı tarihler arasında davacının çalıştırılmadığı süreye ilişkin ücretin tahsiline karar verilmiştir.

1475 sayılı İş Kanununa 4773 sayılı Kanunla eklenen 13/D maddesi uyarınca işçinin çalıştırılmadığı süre için ücrete hak kazanması, feshin geçersizliğine karar verilmesi ve işçinin süresinde işe iade için işverene başvurması koşullarına bağlıdır. Gerçekten, anılan yasanın 13/D maddesi "geçersiz sebeple yapılan feshin sonuçları" başlığını taşımaktadır. Geçersiz sebep bulunduğu karar verilmeyen hallerde bu maddenin uygulama olanağı yoktur. Somut olayda, mahkemece feshin geçersizliğine ka-

rar verilmediğine göre davanın konusuz kalması nedeniyle davacının ücret isteği hakkında da karar verilmesine yer olmadığı şeklinde hüküm kurulmalıdır.

1475 sayılı İş Kanununa 4773 sayılı Kanunla eklenen 13/C maddesi uyarınca Yargıtayca kesin olarak karar vermek gerektiğinden, Dairemizce aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

Sonuç: 1- ... Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin 06.06.2003 gün ve 2003/E. 2003/K. sayılı kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA,

2- Davanın konusuz kalması nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına,

3- Davalı davanın açılmasına sebebiyet verdiği için kendini vekile temsil ettiren yararına 200.000.000 TL vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

4- Harç peşin alındığından yeniden alınmasına yer olmadığına,

5- Davacının yaptığı yargılama gideri 20.200.000 TL'nin davalıdan alınıp davacıya verilmesine, davalının temyiz gideri olarak yaptığı 9.150.000 TL'nin de davacıdan alınarak davalıya verilmesine,

6- Temyiz harcının isteği halinde ilgiliye iadesine, kesin olarak 08.07.2003 günü oybirliğiyle karar verildi.

Kararın İncelenmesi:

I. İnceleme konusu Yargıtay kararına neden olan olayda, söz konusu kararın metninden anlaşıldığı kadariyle:

1. Davacı işçi, davalı işverene ait işyerinde çalışırken iş sözleşmesinin sendikal nedenle feshedildiği iddiasıyla, dava açmış ve iş güvencesi hükümleri uyarınca, feshin geçerli bir nedene dayanmadığı tespit edilip, işine iadesine ve yargıç kararına karşın işine iade edilmediği takdirde ise, bir yıllık ücreti tutarında iş güvencesi tazminatına ve boşta geçecek süreler için de dört aya kadar olan ücretinin ödettirilmesine karar verilmesini talep etmiştir. Davacı, buna ilişkin davası sürerken, işveren tarafından eski işine başlatılmıştır. Bunun üzerine, alt mahkeme; davanın konusuz kaldığına ve fesih ile yeniden işe alma tarihleri arasında geçen

süreye ilişkin ücretin ödettirilmesine karar vermiştir.

2. Alt mahkemenin söz konusu kararının davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine uyuşmazlık, Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi'nin önüne gelmiştir. Bu bağlamda, kesin olarak karar verecek olan Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi; işçinin çalıştırılmadığı süre için ücrete hak kazanmasının feshin geçersizliğine karar verilmesi ve işçinin süresinde işe iade için işverene başvurması koşullarına bağlı olduğu, dava sürerken işverence işçinin işe başlatılması yüzünden geçersiz neden bulunduğu karar verilmeyen durumlarda ise bunu uygulama olanağının bulunmadığı gerekçesiyle, alt mahkeme kararının bozulup ortadan kaldırılmasını ve davanın konusuz kalması nedeniyle karar verilmesine yer olmadığını kabul etmiştir.

II. İnceleme konusu Yargıtay kararı bakımından irdelenmesi gereken hukuki sorun, görüldüğü üzere, feshin geçersizliği iddiasıyla dava açan işçiyi yargılama sürerken işe başlatan işverene karşı boşta kalınan süreye ilişkin ücretin istenip istenemeyeceği noktasında toplanmaktadır. Bu konuda, alt mahkeme, söz konusu ücretin istenmesi; Yüksek Mahkeme ise, istenememesi esasını benimsemiştir. Peşinen belirtmek gerekirse; bu konuda ne alt mahkemenin kararının gerekçesine ve varmış olduğu sonuca ve ne de Yüksek Mahkeme'nin gerekçesine katılmak, hukuken mümkün görünmektedir.

Gerçekten, gerek 1475 sayılı İş K. m. 13/C ve 13/D ve gerekse 4857 sayılı İş K. m. 20 ve 21, henüz mahkeme feshin geçersizliğine karar vermediği sırada işveren tarafından işe başlatılmanın sonuçlarını düzenlemiş değildir. Buna göre, genel hükümlere göre bir sonuca ulaşılması gerekir. Bu anlamda, mevcut davanın konusu, feshin geçerli olup olmadığının tespiti ve feshin geçersizliğine karar verilirse, işçinin işe başlatılması ve başlatılmadığı takdirde de iş güvencesi tazminatı ile boşta geçirilen süre için dört aya kadar ücrete ve diğer haklara hükmedilmesidir. Gerek alt mahkeme ve gerekse Yüksek Mahkeme ise, "davanın konusunun kalmadığı"ni düşünmektedir. Oysa, yargı-

lama sırasında işverenin işçiyi işe başlatması, fesih bildirimini geri alınması veya fesihten dönme anlamını taşımamaktadır. Ancak böyle bir dönme (rücu) veya geri alma hukuken mümkün olabilseydi, "davanın konusuz kaldığı"ndan sözedilebilirdi. İş sözleşmesinde karşı yana ulaşmış bir fesih bildiriminden dönme veya fesih bildirimini geri alma ise, hukuken söz konusu değildir [bkz. M. K. Oğuzman, Türk Borçlar Kanunu ve İş Mevzuatına Göre Hizmet "İş" Akdinin Feshi, İstanbul 1955, 198; E. T. Kaplan, İşverenin Fesih Hakkı-Sınırları, Hüküm ve Sonuçları, Ankara 1987, 26 vd.]. Nitekim, bu yoldaki yanların anlaşması, önceki iş sözleşmesini devam ettirmeyip, yeni bir sözleşme oluşturur [Oğuzman, age., 198]. Davanın konusuz kalmadığı kabul edilecek olduğunda

da, dosyanın işlemde kaldırılması (HUMK. m. 409) [ayrıntılı bilgi için bkz. B. Kuru, Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt: IV, İstanbul 2001, 4057 vd.] söz konusu olmadığı sürece, yargıcın yargılamayı sürdürüp bir karara varması, yani öncelikle feshin geçersiz olup olmadığını tespit etmesi gerekecektir.

III. Sonuç itibariyle, inceleme konusu Yargıtay kararının gerekçesine katılınması, hukuken güç görünmektedir. Yüksek Mahkeme'nin 4773 sayılı Yasa'yla ilgili olarak vermiş bulunduğu bu karar ise, önümüzdeki dönemde (4857 sayılı) yeni İş Kanunu'nun uygulamasına da ışık tutacak ve onu yönlendirecek bir karar niteliğindedir. Çünkü, 4857 sayılı İş Kanunu, 4773 sayılı Yasa'yla getirilmiş işgüvencesi hükümlerine önemli ölçüde bağlı kalmıştır.